

УДК 78.085

Путіліна Т. М.

СУЧАСНІ МЕТОДИ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

У статті розглянута часова шкала становлення методик класичного танцю, проведено їх порівняльний аналіз. Показано, що в основі методик викладання класичного танцю лежать не тільки загальні традиційні підходи, а й особливості, як результат професійної праці видатних балетмейстерів, майстрів хореографії. У сучасних умовах потрібні нові підходи до викладання класичного танцю, орієнтовані на розвиток професійної майстерності хореографа.

Ключові слова: класичний танець, балетмейстер, педагог-хореограф, методика викладання, цінності, професіоналізм.

Сучасна хореографія досить різноманітна своєю системою викладання, але в її основі лежить класичний танець [1].

Реформування та вдосконалення викладання класичного танцю ґрунтується на нових ідеях і технологіях, формах і методах його викладання, з метою не тільки творчого і професійного розвитку особистості, а й передачі через танець надбань нової епохи, нових, властивих їй внутрішніх мотивів і цінностей [5].

Закони хореографічного мистецтва, закладені в класичному танці, являють собою універсальну основу для інших танцювальних напрямків, несуть в собі відбиток всіх епох, від середньовічної філософії та елігії до сучасності, тому класичний танець, і сьогодні і в минулому, залишається одночасно одним з найбільш суперечливих і найбільш затребуваних явищ в мистецтві. На думку Антоніо Арена, танець є втіха превелика [3].

У хореографії під методом розуміється сукупність способів прищеплення уміння виражати почуття інструментом танцю і прийомів пізнавальної діяльності. Щодо класичного танцю – це методика досягнення точності виконання рухів. Школа класичного танцю є системою виховання людського тіла на професійному рівні. Сучасні методики класичного танцю базуються на досвіді попередніх поколінь, на тій теоретичній і практичній основі, яка дісталася з минулого досвіду. Однак, поряд з цим, в процесі еволюції і зміни поколінь класичний танець збагачувався новими прийомами його викладання, різноманітністю теоретичних знань і практичного досвіду відомих педагогів балетмейстерів [2].

Історично відомими методиками викладання класичного танцю є методи К. Блазіса, Ф. Тальоні, А. Я. Ваганової, В. С. Костровіцької, А. М. Мессерера та інших відомих педагогів-хореографів [1].

У методиці К. Блазіса основна увага приділяється викладанню театрального танцю і класифікації рухів і “па” на жести природні

(психологічні) і штучні (описові, умовні). К. Блазіс супроводжуючи методичний матеріал пояснює ілюстрацією у вигляді малюнків і схем, і далі в своїх постановках-пантомімах застосовує ті чи інші жести для реалізації свого задуму і виклику у глядача мимовільних асоціацій з відомими виставами і виступами [3].

Вся методика викладання Філіппо Тальоні, італійського танцівника, видатного хореографа, балетмейстера і педагога епохи романтизму, орієнтована на створення повітряного танцю, танцю-польоту. Балерина повинна пурхати по паркету, а не ходити по ньому. Будучи яскравим представником знаменитої балетної династії, який в 1794 році почав власну артистичну діяльність, Ф. Тальоні повністю присвятив своє творче життя хореографічній діяльності. Він один з небагатьох балетмейстерів – новаторів, які створили новий повітряний стиль танцю, який втілила в життя його дочка, знаменита балерина Марія Тальоні в своєму безтілесному танці. Методика Ф. Тальоні розсунула межі жанру хореографії, тематичний зміст балетних вистав, в які були включені стилізовані народні танці, пантоміми, жанрові і побутові епізоди [6].

Відомі також роботи професора хореографії В. С. Костровицької, учениці А. Я. Ваганової, яка достеменно вивчивши методику, зберегла все цінне, що в ній закладено, і змогла передати наступним поколінням балетмейстерів-педагогів основи методики в їх правильному виконанні [3].

Загальноновизнаними і основними методиками викладання класичного танцю в українській та російській хореографічних школах є педагогічні прийоми професора-хореографа А. Я. Ваганової і видатного балетмейстера А. М. Мессерера. Порівняльна характеристика методик А. М. Мессерера, А. Я. Ваганової представлена нижче.

Порівняльна характеристика методик А. М. Мессерера і А. Я. Ваганової

<i>Критерії</i>	<i>А. М. Мессерер</i>	<i>А. Я. Ваганова</i>
Епоха викладання	1921–1992 роки Період: годы ДСВ, повоєнні роки	1916–1951 роки Після революційний час, роки ДСВ, натиск псевдоноваторів
“Девіз” викладання:	“Я за експеримент, обовлення або смерть”	“Я хочу вдосконалювати рухи – проте не своїми, а руками і ногами учнів, випрямляти не свою, а їх спину, повертати не свою, а їх голівки.
Задачі:	– полегшити життя танцюриста – розкрити в повній мірі індивідуальність кожного учня – проведення уроку як для себе	– робити так, як треба – змістовний, виразний танець – розвиток розуміння правильної координації рухів – навчитися танцювати всім тілом
Правила виконання досягнень:	– розслабити нервову систему і м’язи, щоб працювати було приємно; – індивідуальний підбір	– розвиток правильної координації рухів; – міцна постановка корпусу – стійкість і гнучність

<i>Критерії</i>	<i>А. М. Мессерер</i>	<i>А. Я. Ваганова</i>
	рухів для кожного – розвиток рухів, які добре даються учневі	– правильна постановка рук – розвиток виворотності, великого кроку, міцності пальців
План уроку:	Урок не схожий на попередній. Повторюється тільки початок, до нього розігрів біля станка, потім комбінації.	Зробити весь той екзерсис, який вивчався з самого початку, виворотність, вправи для корпусу, рук і ніг.
	Настроюються м'язи і тіло, щоб потім тіло артиста розв'язалося як вузол, з'явилася легкість і свобода на сцені.	Всі рухи рук, взагалі все те, що відноситься до “позування”, втілюються на уроці в форми надзвичайно скупі, очищені.

Виходячи з даних, представлених в таблиці, можна побачити “плюси” і “мінуси” двох методологій викладання класичного танцю.

Методика А. Мессерера більше підходить для навчання класичного танцю в балетному середовищі. Критерієм методики є урок, який розглядається як урок для себе, тобто педагог повинен будувати урок таким чином, щоб він був цікавий для нього самого як по навантаженню, так і з естетичного змісту. Завданням педагога є полегшення життя танцівника, завдяки розслабленню нервової системи, в потрібному напрямку м'язів, щоб танцівнику було приємно працювати [4].

Педагогічний талант Асафа Мессерера полягав не тільки в мистецтві навчання виконавця хореографічної техніці, але і, в першу чергу, в умінні повною мірою розкрити індивідуальність кожного виконавця, побачити в ньому особистість і ті грані таланту, які притаманні лише цьому виконавцю, щоб в подальшому брати участь в їх розвитку [3].

Система А. Я. Ваганової склалася завдяки синтезу особливостей російської та європейської шкіл класичного танцю. Створюючи свою систему, А. Я. Ваганова з великого числа елементів відбирала найбільш універсальні, розвиваючі максимально професійні якості виконавця. Методика А. Я. Ваганової формувалася в тісному контакті з театральної практикою, яка стала унікальною системою виховання класичним танцем, універсальність якої полягала в правильному розвитку тіла виконавця. Заняття за методикою А. Я. Ваганової розвивали розуміння правильної координації рухів, вільного володіння тілом у танці, міцної постановки корпусу, правильної постановки рук. Система А. Я. Ваганової спрямована на танець всім тілом, гармонійність рухів, розширення діапазону виразності [1].

Проаналізувавши девіз А. М. Мессерера, можна прийти до висновку, що він актуальний для сучасних умов. Сьогодні як публіка, так і виконавці вважають за краще інновації, а інновації в танці - це, по суті, експериментальна робота з рухами і з комбінаціями. Вносячи зміни в один простий рух, наприклад, рліе, додавши до нього ефектності, можна зацікавити артиста: рліе на двох ногах з будь-якої існуючої позиції на всій

стопі, пальцях, полупальцях, або ріє на одній нозі в будь-який з поз. Є свої “плюси” і у методики А. Я. Ваганової, згідно з якою на першому місці стоять рухи, які закріплені і є основою класичного танцю. Тому, спочатку має бути навчання базовим рухам, для того, щоб в подальшому, вже знаючи базу, експериментувати з нею.

Якщо ставити експеримент в класичному танці, то варто звернути увагу на те, що зараз приверне молоде покоління займатися класичним танцем або просто, хоч раз відвідати урок або виступ.

Можливо, буде цікавим, якщо додати в методику викладання класичного танцю, наприклад, елементи танцю модерн, який зародився в США і Німеччині, як напрямок сучасної хореографії кінця XIX – початку XX ст., і елементів Strip Dance, як танцю нового напряму XXI століття. Основними принципами Танцю модерн є відмова від канонів, втілення нових тем і сюжетів оригінальними танцювально-пластичними засобами, Strip Dance орієнтований на розвиток грації та пластики, і сьогодні вони цікаві молоді. Так, наприклад, додавання елементів StripDance в чоловічі та жіночі рухи, складання спільних комбінацій, дозволяє отримати нововведення, цікаве для багатьох.

Висновки. На закінчення виділимо елементи універсальності системи викладання класичного танцю, до числа яких можна віднести:

- постановка уроку, орієнтованого на розвиток інтересу до класичного танцю;
- ілюстрація та адекватне пояснення рухів, “па” і комбінацій класичного танцю;
- навчання оволодіння власним тілом і м'язами;
- виховання самоконтролю і самонавчання.

Чим багатше арсенал методів і прийомів, якими володіє сучасний педагог, тим яскравіше і багатогранніше його майстерність, яке сприяє збагаченню виконавця в тому числі, оскільки в цьому ланцюжку відбувається не тільки узагальнення, збереження досвіду кращих педагогів багатьох поколінь, а й передача цього досвіду іншим поколінням, стратегічний розвиток хореографічного мистецтва.

Прогрес хореографічного мистецтва починається з творчості, відкриття нових методів, форм організації навчання класичного танцю на основі синтезу традиційних підходів з елементами сучасності.

Використана література:

1. *Ваганова А. Я.* Основы классического танца / А. Я. Ваганова. – СПб. : Лань, 2001. – 158 с.
2. *Иванова С. А.* Творческие контакты с педагогами и учащимися балетных школ Италии / С. А. Иванова, Л. А. Коленченко // АСADEMIА. – 2012. – № 2. – С. 95-99.
3. *Костровицкая В. С.* Классический танец / В. С. Костровицкая. – СПб. : Лань, 2009. – 116 с.
4. *Мессерер А. М.* Уроки классического танца / А. М. Мессерер. – СПб. : Лань, 2004. – 376 с.
5. *Мочалов Д. В.* Развитие творческой направленности личности в современных условиях / Д. В. Мочалов // Вестник Каз. гос. унив-та культуры и искусств. – 2012. – № 2. – С. 104-108. (0,68 п.л).

6. *Чеккетти Граціозо. Manual ecompleto Di Danza classica / Граціозо Чеккетти ; пер. с итал. Е. Лысовой. – Москва : АСТ, Астрель, 2010. – 504 с.*

References:

1. *Vaganova A. Ya. Osnovy klassicheskogo tantsa / A. Ya. Vaganova. – SPb. : Lan, 2001. – 158 s.*
2. *Ivanova S. A. Tvorcheskie kontakty s pedagogami i uchashchimisya baletnykh shkol Italii / S. A. Ivanova, L. A. Kolenchenko // ACADEMIA. – 2012. – № 2. – S. 95-99.*
3. *Kostrovitskaya V. S. Klassicheskiy tanets / V. S. Kostrovitskaya. – SPb. : Lan, 2009. – 116 s.*
4. *Messerer A. M. Uroki klassicheskogo tantsa / A. M. Messerer. – SPb. : Lan, 2004. – 376 s.*
5. *Mochalov D. V. Razvitie tvorcheskoy napravlenosti lichnosti v sovremennykh usloviyakh / D. V. Mochalov // Vestnik Kaz. gos. univ-ta kultury i iskusstv. – 2012. – № 2. – S. 104-108. (0,68 p.l).*
6. *Чеккетти Граціозо. Manual ecompleto Di Danza classica / Граціозо Чеккетти ; пер. с итал. Е. Лысовой. – Москва : АСТ, Астрель, 2010. – 504 с.*

ПУТИЛИНА Т. Н. Современные методы в методике преподавания классического танца.

В статье рассмотрена часовая шкала становления методик классического танца, проведен сравнительный анализ. Показано, что в основе методик преподавания классического танца лежат не только общие традиционные подходы, но и особенности, как результат профессионального труда выдающихся балетмейстеров, мастеров хореографии. В современных условиях нужны новые подходы к преподаванию классического танца, ориентированные на развитие профессионального мастерства хореографа.

Ключевые слова: классический танец, балетмейстер, педагог-хореограф, методика преподавания, ценности, профессионализм.

PUTILINA T. N. Modern methods are in the method of teaching of classic dance.

The article considers the time line of the formation of the methods of classical dance, their comparative analysis is conducted. It is shown that the basis of methods of teaching classical dance is not only common, traditional approaches, but especially as a result of professional work of the outstanding ballet-masters, masters of choreography. In contemporary conditions require new approaches to teaching classical dance, focused on development of professional skills of the choreographer.

Keywords: classical dance, choreographer, methods of teaching, values, professionalism.

УДК 811.161.1'373.611

Рябовол Наталія

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДЕРИВАТОЛОГІЇ НА СИНТАКСИЧНІЙ ОСНОВІ

У статті обґрунтовано шляхи та визначено методичні орієнтири формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови в процесі вивчення дериватології на синтаксичній основі. З огляду на те, що новим етапом у розвитку сучасної